ПРОТОКОЛ № 6

засідання ***студентського наукового гуртка***
«Економіка та розвиток підприємництва і біржової торгівлі»
кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі

11 лютого 2025 року

ПРИСУТНІ: керівник гуртка, к.е.н., с.н.с. Руда Т., члени студентського наукового гуртка

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Штучний інтелект та цифрові інструменти в економічних дослідженнях.
Доповідач: керівник студентського наукового гуртка, к.е.н., с.н.с. Руда Т., члени наукового гуртка.

СЛУХАЛИ:

1. Керівника наукового студентського гуртка, к.е.н., с.н.с. Руду Т. про застосування штучного інтелекту та цифрових інструментів в економічних дослідженнях. Доповідачка зазначила, що штучний інтелект і цифрові технології стають важливими інструментами сучасних економічних досліджень. Розвиток інформаційних технологій значно розширив можливості науковців щодо збору, обробки, аналізу та інтерпретації великих обсягів економічної інформації. Якщо раніше дослідник був змушений витрачати значний час на пошук та обробку даних вручну, то сьогодні багато таких процесів можна автоматизувати за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, цифрових платформ та систем штучного інтелекту.

Штучний інтелект можна розглядати як сукупність технологій, здатних виконувати завдання, які традиційно потребують людського інтелекту. До них належать аналіз інформації, розпізнавання закономірностей, прогнозування, класифікація даних, обробка природної мови та формування висновків на основі великих масивів інформації. В економічних дослідженнях штучний інтелект може використовуватися для аналізу ринків, прогнозування економічних показників, оцінювання ризиків, дослідження поведінки споживачів і моделювання різних сценаріїв розвитку економічних процесів.

Однією з головних переваг цифрових інструментів є можливість працювати з великими масивами даних. Сучасна економіка генерує величезну

кількість інформації, яка надходить із державних статистичних баз, фінансових звітів підприємств, банківських систем, електронної торгівлі, соціальних мереж та інших джерел. Опрацювання таких обсягів інформації традиційними методами може бути складним і тривалим. Використання цифрових технологій дозволяє швидко систематизувати дані, виявляти тенденції та знаходити взаємозв'язки між економічними показниками.

Перунський Н. відмітив, що важливим напрямом застосування штучного інтелекту є економічне прогнозування. На основі історичних даних алгоритми можуть виявляти закономірності та будувати прогнози щодо майбутньої динаміки попиту, цін, доходів, інвестицій, безробіття або інших показників. Такі прогнози можуть бути корисними для державних органів, підприємств, банків та інвесторів під час прийняття економічних рішень. Водночас результати прогнозування необхідно критично оцінювати, оскільки жодна модель не може повністю передбачити вплив непередбачуваних подій.

Цифрові інструменти також широко використовуються для статистичного та економіко-математичного аналізу. Спеціалізовані програми дозволяють виконувати складні розрахунки, будувати графіки, створювати математичні моделі та проводити кореляційно-регресійний аналіз. Це підвищує швидкість дослідження та зменшує ризик технічних помилок під час обробки великої кількості даних.

Ще одним перспективним напрямом є використання штучного інтелекту для аналізу текстової інформації. Економічні дослідники працюють із великою кількістю наукових статей, звітів, нормативних документів, новин та інших текстів. Системи обробки природної мови можуть допомагати класифікувати документи, визначати основні теми, знаходити необхідну інформацію та аналізувати настрої споживачів або учасників ринку. Наприклад, аналіз великої кількості відгуків клієнтів може допомогти підприємству визначити основні переваги та недоліки його продукції.

Давидун А. додав, що важливу роль відіграють цифрові платформи для візуалізації даних. Таблиці, графіки, діаграми та інтерактивні інформаційні панелі допомагають зробити результати економічного дослідження більш зрозумілими. Візуалізація дозволяє швидко побачити тенденції, порівняти показники та виявити відхилення. Для науковця це є додатковим засобом перевірки отриманих результатів, а для читача — можливістю краще зрозуміти основні висновки дослідження.

Штучний інтелект може використовуватися і на етапі підготовки самого дослідження. Він здатний допомагати у формуванні пошукових запитів, систематизації інформації, структуруванні матеріалів, підготовці первинних варіантів аналітичних текстів та поясненні складних статистичних або економічних понять. Проте штучний інтелект не повинен повністю

замінювати дослідника. Остаточна перевірка фактів, джерел, розрахунків та логіки висновків має залишатися відповідальністю людини.

Використання цифрових технологій має і певні ризики. Однією з основних проблем є якість вихідних даних. Якщо дані неповні, застарілі або містять систематичні помилки, навіть найсучасніший алгоритм може сформувати неправильний результат. Тому дослідник повинен перевіряти джерела інформації, оцінювати їхню надійність та враховувати можливі обмеження.

Іншим викликом є проблема упередженості алгоритмів. Штучний інтелект навчається на даних, які можуть містити певні соціальні, економічні або статистичні упередження. У результаті алгоритм може відтворювати ці помилки у своїх прогнозах. Тому економічний дослідник повинен не лише отримати результат від цифрової системи, а й критично оцінити його, пояснити причини отриманих показників та перевірити їх за допомогою інших методів.

Важливими є також питання академічної доброчесності та відповідального використання штучного інтелекту. Використання цифрових інструментів у науковій роботі має бути прозорим. Якщо штучний інтелект використовувався для обробки даних, аналізу інформації або підготовки окремих матеріалів, дослідник повинен дотримуватися відповідних академічних вимог. Особливо важливо не використовувати неперевірені твердження, вигадані джерела або результати, які неможливо відтворити.

Підсумовуючи виступ, Руда Т. зазначила, що штучний інтелект та цифрові інструменти відкривають широкі можливості для розвитку економічних досліджень. Вони дозволяють швидше обробляти великі обсяги інформації, виявляти закономірності, прогнозувати економічні процеси, проводити складні розрахунки та представляти результати у зрозумілій формі. Водночас цифрові технології не скасовують необхідності наукового мислення. Достовірність дослідження залежить від правильності постановки проблеми, якості даних, обґрунтованого вибору методів та критичної оцінки отриманих результатів. Отже, найбільш ефективним є поєднання можливостей штучного інтелекту з професійними знаннями, досвідом і критичним мисленням економічного дослідника.

УХВАЛИЛИ:

1) прийняти до відома та враховувати отриману інформацію під час написання наукових публікацій.

Керівник наукового студентського гуртка Тетяна РУДА